

מכה מן השמים

השמש החלה שוקעת מעל לים התיכון. חיום השני בשבוע, 29 בנובמבר 1956, התקרב לקצו. הדמומים ירדו על המשטחים האדירים של צפון חצי האי סיני. הקרניים האדומות עוד האירו את פסגות ההרים השגורים אשר במרכז ובדרום חצי האי. הצללים התעמקו באניות. במוצבים של עבר-עגולה, קסימה ורפיח שכבו החיילים לישון. אחרי יום של חום בלתי-רגיל בעונה זו, החל הקור של ליל-סיני להדור לעצמות.

איש ממפקדי החטיבות המצריות לא העלה על דעתו כי בעוד כמה דקות יקרה דבר שיטנה את ההיסטוריה של חצי האי, יוסיף עוד פלישה אחת לתולדות הגוף עתיקה-יומין שראה מלישות בלתי-ספורת, חלקן מדרום צפונה, כמלישות תוחמוס מלך מצרים, איכרהים באשא והגנרל אלנבי, וחלקן מצפון דרומה, כמלישות ההיקסוסים למצרים, מלישת הפרסים, היוונים והרומאים, מלישת המוסלמים והצלבנים.

המפקדים ידעו כי החל גיוס בישראל, וכי כוחות ישראלים נעים בנגב. אולם כמו רוב המרשמים והמדינאים בעולם, היו בטוחים כי האיום הישראלי מופנה נגד ירדן, וכי הגדודים בנגב אינם אלא מסך-הגנה לבלית התערבות מצרית.

באותה שעה כבר נחרץ גורלו של חצי האי. כי ההכרעה האמיתית נפלה עוד לפני שנוהה הכדור הראשון. היא הוכרעה במשרדים ובסדנאות של תל-אביב וחיפה ובשדות משקי ההתיישבות: במשך כמה ימים נערך גיוס שקט, מיוחד במינו, שהפק את צה"ל הקטן כמעט בין לילה לצבא המוני אדיר.

בגיוס זה נתגלו שתי התכונות שחרצו מראש את גורל המלחמה: הנכונות המופלאה של האיש הפשוט לעשות את המוטל עליו ללא רטינה והשתמטות, והיכולת הצבאית המצויינת של פיקוד צה"ל לבצע את המשימות הארגוניות המסובכות ביותר בזרירות ובסדר שאין למעלה מהם.

כאשר הושלם הגיוס כבר היה ברור כי מול עם כזה, ומול צבא כזה, לא יעמוד שום כוח צבאי במרחב.

בפני הפיקוד עמדו כמה בעיות כמעט מובנות מאליהן: היה עליו לבצע מלחמת-בוק, שתסתיים תוך ימים מעטים ותיצור עובדות מוגמרות לפני שההגבות הפוליטיות הבלתי-נמנעות יבלמו את הביצוע. היה עליו לפרוץ במכתפתע את קו-ההגנה הראשון (והיחיד) של המצרים בקרבת הגבול, ולנצל פריצה זו בהתקדמות-בוק שלא תיתן לאויב הזדמנות לערוך מחדש את כוחותיו או להיסוג נסיגה מסודרת.

המכה הראשונה נפלה, עם דמומים, בחלק הדרומי ביותר של משטח צפון-סיני, בקו אילת-סואץ. שום פעולה רצינית אינה אפשרית מדרום לקו זה, בגלל האופי ההררי של הגוף — פרט לחוף מפרץ אילת, שהובא בחשבון של שלב מאוחר יותר.

החייל הראשון שדרך על אדמת סיני בא מן השמים. היה זה איש הכוח המוצנח שירד בעורף המצרים. זמן קצר אחריו עברו חיילים את הגבול ליד כונתילה ורס אל-נקב, כבשו את שני המקומות בנקל ויצאו לדרך אל הכוח המוצנח.

לא היה זה המאמץ העיקרי, מאחר שהיה רחוק מדי מן הכוח המצרי העיקרי. מטרתו העיקרית היה הטעיה והסחה, כדי לבלבל את האויב ולזרוע מבוכה במחנהו. כי שום מספק בעולם אינו יכול לנהל את מערכתו בשקט כאשר כוח אויב נע באצטו ומאותרו.

מלבד קשר אלחוט, היתה היחידה מנותקת מכל מגע עם כוחות ישראלים אחרים. עובד זה זאת לא מנעה מהחיילים, שסיימו את ההתחפרות, להתפנות קצת לעסקי לצון.

קופסאות קרטון הוצבו על הכביש, עליהן נרשם באותיות מאירות עניינים: "זהירות, הגבול לפניך!" והכך תעודות לביקורת! על קופסת פח מבריקה, במרכז אחד המוצבים, רשם מי שהוא: "חייל, בדוק הופעתך לפני יציאתך לחופשה." אפשר להקים כאן היאחזות נחיל בנחל, הציעה אחת הצנחניות, שצנתו יחד עם הבחורים.

מסביב שרר שקט. רק בשעות הלילה ה מאוחרות נשמע קול רעש. היה זה זמזום המטוסים הישראליים. מעל למוצבים אותרו פנסים לעבר המטוסים. הם עגו מסביב לאר רות, הורידו במצנחים ציוד גוסף ליחידה: מרגמות כבדות, תחמושת, מזון ומים. ה

אלא ידיעה ברורה. בשעות המוקדמות של אחרי-צהריים, התרוממה להקת מטוסי הר בלה מאחד משדות-התעופה, כשהיא נושאת עמה כוח צבא ישראלי מוצנח. הצנחנים, על חגורים המלא, בתוספת ציוד לחאי גוסף, היו אולי הגוף הראשון שידע ברורות את העומד להתרחש. הם היו ראש-החץ לפעור לת המחץ של צה"ל בחצי האי סיני.

למטה, מתחתם, דהרו במרחבי הדרום ש יירות צבאיות ארוכות, שריון, תותחים ו אדם. המטוסים עלו לגובה רב, כשהמרחבים הישראליים נעלמים מתחתם במהירות, ולערי גיהם מופיעים מרחבים חדשים של הרים ומדבר, מרחבי הטריטוריה המצרית בסיני.

בתל-אביב כבר כונסו אנשי הגיא במת קנים, נכונים לחוש לעזרה במקרה הצורך. בישובי הספר הוועקו בנים ובנות לעמדות, שם היו צריכים להישאר עד להודעה חדשה.

בוקר בנחל. הסור הישראלי המשווין, שנע לעבר הצנחנים, שנחתו מערבה לנחל, נכנס עם בוקר לנוה המדבר, שהיה בזמן התורכים מרכז השלטון בחצי האי סיני. הבנינים בראש הצוקים מהווים את כל הישוב. לאחר ריכוך בתותחי השריון סוהר המקום בהשתערות הרגלים.

גיפים מיהרו לאסוף את הציוד שנחת בדר קנות על המוצבים.

★ ★ ★

מיבצע קירדושון

יום ב' חיה יום גדול בחייו של הנגב מבית דגון — זאב שחרץ. ביום זה, נשא זאב שחרץ אשה. הטקס, שנערך ב בית-הסועלים בבית-דגון, היה בהתאם לכל הכללים. זאב לבש חליפה כהה, רעייתו — צחורים.

הטקס החל ביד בערב, בדיוק. סיטר יוחנן לוי, כתב צבאי: עוד לא הספיק שחרץ לומר "הרי את מקודשת לי..." ואורח בלתי קרוא נכנס לאולם בית-הסועלים. האורח היה חברו של זאב, אבל הוא לא הוזמן ל חתונה. מלבד זאת, לא הלמו בגדיו את ה מאורע החגיגי. הוא לבש חאקי, נעל נעליים גבוהות ומסומרות. בידיו החזיק האורח פר סתיניר לבנה, ברכת מזל-טוב בלתי רגילה לזוג הנשוי: צ'רקריאה. בצו נאמר שעל זאב להתיצב ביחידתו מיד. הרב ערך את הקידר שין בחטף וזאב שחרץ התיצב ביחידתו כשהוא לבוש בחליפת החתונה, נכון ליד טרל חלק במבצע גוסף.

במצב שונה נמצא סמל אחת המחלקות באותה חטיבת מילואים. הוא לא קיבל צר קריאה, כי היה לו כבר היתר יציאה של מהגר. אולם כאשר הריח את ריח המלחמה, התיצב מרצונו.

אלה היו החיילים שהשתתפו במבצעים מתחילתם.

★ ★ ★

ארנבת כקמין

עם דימדומים נעו טורי השריון ר חצו את הגבול המפריד בין אזור אילת לסיני. המכשול הראשון שעמד על דרכם היתה תחנת המשטרה בראס-אל-נאקב. כל קרב לא נערך שם. בשמעם את טיטוסר המכוננית המתקרבות, ברחו אנשי המוצב במקום. רק סמל וארבעה חיילים ניסו לירות כלפי כובשי המשטרה.

מכלי להיעצר, המשיך הכוח לנוע מערבה.

הילדים הורדו למקלטים. בבסיסי היציאה ב נגב הדרומי, החלו לנוע טורים משור יינים לעבר הגבול. אותה שעה, שעה חמש אחר הצהריים, נחתו מהאוויר חיילים ישרא לים ראשונים בנקודה הרחוקה 270 קילומטר מהגבול הישראלי והקרובה 60 קילומטר לתעלת-סואץ.

★ ★ ★

נחל בנחל

בין שרשרות הרים אדומים, שכנה בקעה צהובה רחבת ידיים. היא היתה מכוסה כולה פטריות ענק לבנות. מסורות על כל שטחה — מפרשי מצנחים. תוך דקות מסורות קופלו המצנחים.

בטרם תרד החשיכה, מיהרו החיילים להת ארגן ביחידותיהם. הציוד נאסף, הכוח הת ארגן להגנה היקפית, 13 אנשים שנמצעו בעת הנחיתה על הטרשים, רובם נקועי אב רים, נאספו אל הגיפים שהוצנחו יחד עמם.

אף אחד לא שותה מים בלי רשות, ואין צורך לומר שלא נוגעים במנות הקרב, הר רה המפקד לאנשיו, אאחזו זזים לתפוס עמדות בנבעות.

שדירת-מסע פרושה, מאובטחת היטב, ה חלה לנוע ורומה לעבר קבוצת הגבעות. שהיו מוארות עדין בקרני השמש האחר גות. המקום: כמה קילומטרים מערבית ל נוה-המדבר נחל, שהיה בתקופת התורכים מרכז השלטון של חצי האי. המשימה: תסר סת צומת דרכים השולטת על הדרכים כתי תלה-ניצונה, המובילות לפורט-תופיק, בקצה הדרומי של תעלת סואץ.

דרך המדבר, המובילה מפורט-תופיק ל כונתילה, חוצה משם את הערבה לעבר ערב הסעודית. זוהי דרב אל חאגי — דרך עולר הרגל הקדומה, בה עברו עולי-הרגל המוסל מים מזה אלף שנה ממצרים למכה.

החשיכה מצאה את יחידת-הצנחנים מת מקמת על רכסי הגבעות, מתחפרת בקדח תנות לקראת התקפה אפשרית של האויב.

כוחות צה"ל כובשים את ראס אל-נקב וכונתילה. ללא קרב רציני, כוח מוצנח יורד בעורף האויב, במקום שלא פורסם.

יום השני בצחורים נדרסה ידה בת 9 בגלגלי מכונית בחיפה. בירושלים התקיימו מספר כהינות-מעבר לסטודנטים ב אוניברסיטה העברית. בתל-אביב הוקרא ב בית-המשפט המחוזי כתב האישום נגד נא שמים בהברחה דרך שדה-התעופה בלוד, בעזרת דיסלומט של מדינה זרה. יום שיג רתי לכאורה.

אולם חשיגרה היתה רחוקה אותו יום של אורחי ישראל, שררה לא רק הרגשה